

БРОШУРА

2019

ПРОЕКТ
ФІНАНСУЄТЬСЯ
ПРОГРАМОЮ ЄС LIFE

ОСЕТРИ ТА ІКРА

ОСНОВИ ЗАКОННОГО МАРКУВАННЯ І ТОРГІВЛІ ІКРОЮ

Дана брошура не є офіційним трактуванням законодавства та може бути використаною виключно для ознайомчих цілей.

Брошуру видано в рамках проекту LIFE “Сталий захист осетрових в нижній течії Дунаю через запобігання та протидію браконьєрству та незаконній торгівлі представниками дикої флори та фауни” (Життя Дунайським осетровим, LIFE 15 GIE/AT/001004). Проект реалізують: WWF Австрії, Болгарії, Румунії, Сербії та України, спільно з адміністрацією Біосферного Заповідника Дельти Дунаю в Румунії та Дослідним Інститутом Зоології та Дикої Природи імені Лейбніца (Німеччина).

Більше інформації за посиланням:

www.ua.danube-sturgeons.org

Автор: **Ютта Ярль**,
фахівець з торгівлі ікромю WWF в Австрії.

Редактор: Інна Гоч.
Графічний дизайн: Боян Петков.
Опубліковано: WWF Україна.

WWF та партнери проекту дякують за фінансову підтримку з боку Європейської Комісії. Зміст цієї публікації та думки, у ній висвітлені, належать виключно WWF та партнерам проекту.

© 2019 WWF Україна

Усі права застережено. Заборонено копіювати та відтворювати в електронній чи будь-якій іншій формі фотоматеріали та текст публікації; не дозволяється поширення публікації без попередньої згоди автора чи видавця.

ОСЕТРИ ТА ІКРА

ЗМІСТ

ОСЕТРОВІ ТА ЇХ ІКРА – ВИМИРАЮЧИЙ СКАРЬ НА ПРОДАЖ	4
Що особливого в осетрових?	4
1. НОРМИ ТОРГІВЛІ ОСЕТРОВИМИ ТА ПРОДУКТАМИ З НИХ	5
1.1 МАТЕРІАЛИ КОНВЕНЦІЇ ПРО МІЖНАРОДНУ ТОРГІВЛЮ ВИДАМИ ДИКОЇ ФАУНИ І ФЛОРИ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ ПІД ЗАГРОЗОЮ ЗНИКНЕННЯ (CITES)	5
1.1.1 Торгівля в межах ЄС	6
1.1.2 Виняток для особистої власності	6
1.2 СИСТЕМА МАРКУВАННЯ ІКРИ ЗГІДНО ІЗ CITES	6
1.2.1 Коды CITES для всіх видів осетрових	8
1.2.2 Порушення вимог щодо маркування ікри згідно із CITES	9
1.3 ВИРОБНИЦТВО, ОБРОБКА, (ПЕРЕ-) ПАКУВАННЯ ТА ЕКСПОРТ	10
2. ІКРА ТА ІНШІ ПРОДУКТИ ОСЕТРОВИХ НА ПРОДАЖ	11
2.1 ІКРА	11
2.1.1 Овульована ікра	12
2.1.2 Змішування ікри різних видів	12
2.1.3 Замінники ікри та її підробка	12
2.2 ІНШІ ОСЕТРОВІ ПРОДУКТИ	13
2.2.1 М'ясо осетрових	13
2.2.2 Живі осетрові	14
2.2.3 Інші продукти	14
2.3 ОСЕТРОВА ІКРА В АКВАКУЛЬТУРІ	15
3. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА	16
3.1 ПРИКЛАД КОДІВ І МАРКУВАННЯ CITES	16
3.2 КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИ ПЕРЕВЕЗЕННІ ІКРИ	20
3.3 ВІДПОВІДІ НА ПРАКТИЧНІ ПРИКЛАДИ У РОЗДІЛІ 3.1.	22
3.4 КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ І КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ	23

ОСЕТРОВІ ТА ЇХ ІКРА: ВИМИРАЮЧИЙ СКАРБ НА ПРОДАЖ

Осетрові - одна з найдавніших родин риб, яка перебуває під загрозою зникнення через перевиллов. Ще не так давно цих риб було досить багато і вони були важливим ресурсом для багатьох риболовецьких спільнот. Але цьому настав кінець. Через постійний надмірний вилов осетри перебувають на межі вимирання. Основною причиною такої критичної ситуації є попит на їх чорну ікру, яка стала улюбленою стравою гурманів у всьому світі та втіленням дорогої та статусної їжі. Ікра з білуги, осетра, севрюги та інших видів є одним з найдорожчих продуктів дикої природи.

Незважаючи на суворі заходи з охорони осетрових риб у дикій природі і збільшення вирощування у

аквакультурі, попит на їхню ікру призвів до розповсюдження незаконної торгівлі нею. Те, що вилучення партій нелегальної ікри триває й досі, свідчить про процвітання чорного ринку. Незаконна торгівля ікрою вважається добре організованою та базується на міцних зв'язках зі злочинністю.

Саме правоохоронні органи мають забезпечити дотримання юридичних вимог, таких як обов'язкове маркування ікри згідно з правилами CITES. Шкоди, що завдається осетровим, можна уникнути тільки, якщо ікра та осетрина матимуть легальне походження і продаватимуться на законних підставах.

Що особливого в осетрових?

- ▶ Осетрові виникли близько 200 мільйонів років тому і є такими ж давніми видами, як і динозаври.
- ▶ Осетрові можуть жити довше ніж 100 років і сягати в довжину до 7 метрів.
- ▶ Осетрові досягають свого репродуктивного віку через 3-20 років і більшість видів не розмножується щорічно. Це робить їх особливо вразливими до надмірного виллову. Пополюціям осетрових необхідно багато років для відновлення.
- ▶ У Нижньому Дунаї та кількох інших річках басейну Чорного моря залишилось лише декілька з останніх нерестовищ в усьому світі.
- ▶ Незважаючи на суворі міжнародні та національні норми, незаконне рибальство, торгівля ікрою і м'ясом диких осетрових все ще залишаються серйозною загрозою для виживання цих риб.

1. НОРМИ ТОРГІВЛІ ОСЕТРОВИМИ АБО ПРОДУКТАМИ З НИХ

Задля кращого захисту осетрових у дикій природі від надмірного вилову та недалекоглядної торгівлі їх м'ясом або ікрою, **всі види осетрових та веслоносних включено до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES) і до Регламенту ЄС щодо торгівлі ресурсами дикої природи** (впровадження CITES в ЄС).

CITES – це міжнародна угода між урядами, мета якої – забезпечити виживання видів тварин і рослин, продукти з яких є предметом міжнародної торгівлі. З цієї причини, міжнародна торгівля окремими видами, такими як осетрові та продукти з них, підлягають певному контролю та особливим вимогам.

1.1 Матеріали Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES)

Міжнародну торгівлю регулює обов'язкова система документів CITES незалежно від того, чи виловлені осетри в дикій природі або вирощені в штучних умовах. До неї внесено живу та мертву рибу, в тому числі всі її частини та продукти, включаючи ікру, м'ясо, молодь, запліднену ікру тощо.

Будь-яке міжнародне перевезення будь-якого виду осетрових або їхніх продуктів завжди повинне супроводжуватися відповідними дозволами або сертифікатами¹ CITES, виданими відповідними національними органами управління CITES.

Імпорт або експорт або реекспорт будь-якого виду осетрових або продуктів з них без дійсного дозволу від CITES є злочином.

¹ CITES: Резолюція Конф. 12.3 (Ред. СоP17) Дозволи та сертифікати <https://www.cites.org/sites/default/files/document/E-Res-12-03-R17.pdf>;
Норми ЄС з торгівлі дикими тваринами і рослинами: Дозволи, Сертифікати та Повідомлення
http://ec.europa.eu/environment/cites/info_permits_en.htm

1.1.1 Торгівля в межах ЄС

Перевезення осетрових, їхньої ікри та інших продуктів, вироблених або переміщених в межах ЄС, не вимагає дозволу або сертифікатів CITES, оскільки ЄС є спільним ринком, і торгівлю там вважають внутрішньою. Однак, осетрова ікра вимагає маркування CITES (див. пункт 1.2) і

підприємці повинні мати змогу довести, що продукт придбано законно (за допомогою рахунку-фактури або квитанції про доставку, що містить відповідну інформацію, копію імпоротної документації CITES, відповідну звітність).

1.1.2 Виняток для особистого використання²

Єдиним винятком з обов'язкових положень про дозволи CITES при міжнародній торгівлі осетровими, є імпорт до 125 грамів осетрової ікри на особу, якщо ікра:

- придбана на законних підставах та з обов'язковим маркуванням CITES,
- перевозиться в особистому багажі
- придбана особисто для некомерційних цілей.

1.2 Система маркування ікри згідно із CITES

Для легальної та торгівлі продуктами з осетрових і веслоносних, CITES встановлено конкретні вимоги³. Додатки I та II Резолюції CITES Конф. 12.3 підкреслюють універсальну систему маркування ікри.

З 2000 року запроваджено обов'язкову систему маркування, яка дає змогу ефективніше контролювати торгівлю ікрою та допомагати владі, продавцям і споживачам відрізнити легальний продукт від нелегального. Вона має гарантувати вхід ікри на

ринок із легальних джерел. Маркування та спеціальні коди дають змогу відповідним установам простежити походження ікри, що разом із обов'язковим веденням бухгалтерського обліку⁴, є законною вимогою для ікороної промисловості.

² CITES: Резолюція Конф. 13.7 (Ред. СоP17) Контроль за торгівлею особистими та побутовими речами
<https://www.cites.org/sites/default/files/document/E-Res-13-07-R17.pdf>;

Норми ЄС з торгівлі дикими тваринами і рослинами: РЕГЛАМЕНТ КОМІСІЇ (ЄК) № 865/2006, стаття 57 зі змінами, внесеними РЕГЛАМЕНТОМ КОМІСІЇ (ЄК) № 100/2008, 16

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R0865&from=EN>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R0100&from=EN>

³ CITES: Резолюція Конф. 12.7 (Ред. СоP17) Збереження та торгівля продуктами з осетрових і веслоносних
<https://www.cites.org/sites/default/files/document/E-Res-12-07-R17.pdf>

⁴ Норми ЄС з торгівлі дикими тваринами і рослинами : У ліцензованих підприємств з обробки та (пере-) пакування вимагатимуть ведення відповідної реєстрації кількості ікри, яку імпортують, експортують, реекспортують, виготовляють або зберігають на заводі відповідно до правил. Ці реєстраційні дані повинні бути доступні для інспекції органом управління у відповідній Державі-Члені - див. РЕГЛАМЕНТ КОМІСІЇ (ЄК) № 865/2006, стаття 66 (7), зі змінами, внесеними РЕГЛАМЕНТОМ КОМІСІЇ (ЄК) № 100/2008, 18.

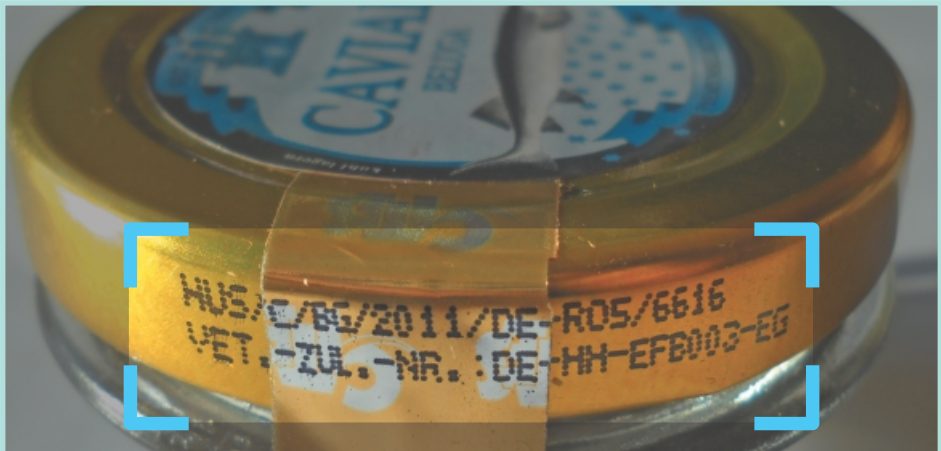

Країни, що імпортують, не повинні приймати поставки ікри, якщо ті не відповідають цим положенням.

Всі основні ємності з осетровою ікрою (ті, які безпосередньо контактують з нею – бляшанки, банки або ящики), незалежно від їх розміру повинні мати маркування CITES з інформацією про походження ікри. Це стосується упакованої та перепакованої ікри

- з усіх видів осетрових (включаючи гібриди),
- як з дикої природи, так і з фермерських господарств,
- як у комерційних, так і в некомерційних цілях,
- як для внутрішньої (в ЄС та більшості країн), так і для міжнародної торгівлі

Етикетка, яку не можна використовувати повторно, повинна бути закріплена підприємством з обробки або (пере-) пакування (див. пункт 1.3). Етикетка має або запечатувати ємність, або ікра повинна бути упакована таким чином, щоб виявити ознаки будь-якого відкриття ємності. Видалення етикетки непошкодженою або переклеювання її на іншу ємність має бути неможливим. Немає специфікацій щодо візуального вигляду етикетки, але вона повинна відповідати наведеним вище вимогам та містити інформацію, наведену нижче.

© WWF / JUTTA JANHL

→ Етикетка ємності для ікри повинна містити таку інформацію:

- 1 СТАНДАРТНИЙ ВИДОВИЙ КОД** – код з трьох літер для ідентифікації видів осетрових, гібридів та змішаних видів (див. таблицю нижче).
- 2 КОД ДЖЕРЕЛА ПОХОДЖЕННЯ ІКРИ АБО ВИДУ:**
“W” – чорна ікраю здобута від вільноживучих осетрових;
“C” – чорна ікра, здобута від осетрових, вирощених в неволі;
“F” – ікра від самки, яка народилась в неволі та принаймні один з батьків мав походження з дикої природи;
“I” – конфіскована або вилучена ікра.
- 3 КОД КРАЇНИ ПОХОДЖЕННЯ** – двохбуквений код ISO.

- 4 РІК ЗБОРУ АБО ПЕРЕПАКУВАННЯ
- 5 ОФІЦІЙНИЙ РЕЄСТРАЦІЙНИЙ КОД ЗАВОДУ З ОБРОБКИ АБО ПЕРЕПАКУВАННЯ – виданий Національним органом управління CITES (див. 1.3); у випадку перепакування, цей код містить двобуквенний код ISO країни перепакування, якщо він відрізняється від країни походження.
- 6 ІДЕНТИФІКАЦІЙНИЙ НОМЕР ПАРТІЇ – система відстеження ікри, яку використовує завод з обробки або (пере-) пакування або номер дозволу на експорт чи номер сертифікату на реекспорт CITES.

1.2.1 Коди CITES для всіх видів осетрових

Спеціальні коди CITES	Наукова назва	Українська назва
BAE	<i>Acipenser baerii</i>	Осетер сибірський
BAI	<i>Acipenser baerii baicalensis</i>	Осетер байкальський
BVI	<i>Acipenser brevirostrum</i>	Осетер тупорилий
DAB	<i>Acipenser dabryanus</i>	Осетер Янцзи
FUL	<i>Acipenser fulvescens</i>	Осетер озерний
GUE	<i>Acipenser gueldenstaedtii</i>	Осетер російський
MED	<i>Acipenser medirostris</i>	Осетер зелений
MIK	<i>Acipenser mikadoi</i>	Осетер сахалінський
NAC	<i>Acipenser naccarii</i>	Осетер адриатичний
NUD	<i>Acipenser nudiiventris</i>	Осетер шип
OXY	<i>Acipenser oxyrhynchus</i>	Осетер атлантичний
DES	<i>Acipenser oxyrhynchus desotoi</i>	Осетер атлантичний
PER	<i>Acipenser persicus</i>	Осетер перський
RUT	<i>Acipenser ruthenus</i>	Стерлядь прісноводна
SCH	<i>Acipenser schrenckii</i>	Осетер японський
SIN	<i>Acipenser sinensis</i>	Осетер китайський
STE	<i>Acipenser stellatus</i>	Севрюга звичайна
STU	<i>Acipenser sturio</i>	Осетер європейський
TRA	<i>Acipenser transmontanus</i>	Осетер білий
DAU	<i>Huso dauricus</i>	Калуга
HUS	<i>Huso huso</i>	Білуга звичайна
SPA	<i>Polyodon spathula</i>	Веслоніс американський
GLA	<i>Psephurus gladius</i>	Веслоніс китайський
FED	<i>Pseudoscaphirhynchus fedtschenkoi</i>	Псевдолопатоніс сирдар'їнський
HER	<i>Pseudoscaphirhynchus hermanni</i>	Псевдолопатоніс малий
KAU	<i>Pseudoscaphirhynchus kaufmanni</i>	Псевдолопатоніс великий
ALB	<i>Scaphirhynchus albus</i>	Лопатоніс білий
PLA	<i>Scaphirhynchus platyrhynchus</i>	Лопатоніс плосконосий
SUS	<i>Scaphirhynchus suttkusi</i>	Лопатоніс Сутткузі
MIX	Змішані види (виключно для паюсної ікри)	
YYYXXX	Гібриди: код для видів самців x код для видів самок	

1.2.2 Порушення вимог щодо маркування ікри згідно із CITES

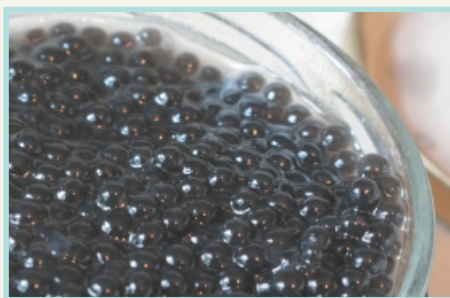
Якщо на первинній ємності з осетровою ікрою відсутня етикетка CITES або якщо така етикетка не відповідає всім вимогам щодо маркування CITES, або не містить зазначеної вище інформації, така ікра є нелегальною відповідно до Норм CITES та ЄС з торгівлі дикими тваринами і рослинами. Вона може бути вилучена відповідними правоохоронними органами.

Конфіскований товар та результати дослідження ринку свідчать⁵, що **вимоги щодо маркування CITES** (етикетка, яка не може використовуватись повторно, має або запечатувати ємність, або ікра повинна бути упакована таким чином, щоб ознаки будь-якого відкриття ємності були явними) **не завжди дотримані або коди є неповними**, що перешкоджає відстеженню походження товару.

Генетичний та ізотопний аналізи показали, що на ринку^{6,7,8} доступна значна кількість **неправильно маркованої ікри**. Це може означати, наприклад, що ікра походить від іншого виду, ніж за стандартним кодом маркування виду CITES або що змішано декілька видів ікри (це недопустимо для звичайної ікри – див. 2.1.2), або ця ікра походить з інших регіонів, ніж зазначено. Часто дешевша ікра обманним шляхом продається як високоякісна, але також було виявлено, що й дорожчу ікру (таку, як ікра білуги) продавали як продукт нижчої якості (як

ікру веслоноса американського)⁹, що може бути ознакою нелегальної торгівлі браконьєрською ікрою.

Також повідомляється про випадки **підробки етикеток**. Їх використовують для продажу браконьєрської або добутої чи імпортованої іншим незаконним способом ікри, яку пропонують як легальний продукт з аквакультури. Розслідування організованої злочинності в Німеччині показало, що ікра, маркована як вироблена в болгарській аквакультурі, насправді походить з Каспійського моря.

© WWF UKRAINE / NATALIA GOZAK

→ **Всі ці факти є порушенням і мають бути розслідувані.**

⁵ Харріс, Л. і Шираїші. Г. (2018). Розуміння світового ринку ікри. Результати швидкого оцінювання торгівлі осетровою ікрою. Спільний звіт ТРАФФІК і ВВФ. ISSN 0267-4297 № ISBN: 978-1-85850-436-0 <https://www.traffic.org/publications/reports/understanding-the-global-caviar-market>

⁶ Дукакіс, П. та ін. (2012). Оцінка ефективності міжнародного договору про охорону природи: Кримінальна експертиза торговельних зон та норми з торгівлі ікрою CITES. PLoS ONE, 7 (7): 1-9. doi: 10.1371/journal.pone.0040907. <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0040907>

⁷ Фейн С.Р.; Строган, Д.Дж.; Хемлін, Б. С.; Хеш, Р. М.; ЛеМей, Дж.П. (2013). Судова генетична експертиза ікри осетрових, залученої до світової торгівлі. Conserv Genet (2013) 14: 855-874. <https://doi.org/10.1007/s10592-013-0481-z>

⁸ Ярд, Дж. (2013). Незаконна торгівля ікрою в Болгарії та Румунії: результати дослідження ринку з торгівлі ікрою осетрових (Acipenseridae). Відень, Австрія. http://awsassets.panda.org/downloads/illegal_caviar_trade_in_bulgaria_and_romania.pdf

⁹ Бірштейн В. Дж.; Дукакіс, П.; Соркін Б.; ДеСалле Р. (1998). Сукупний агрегатний аналіз видів осетрових, які виробляють ікру, та значення для перевірки ікри. Conserv Biol 12: 766-775.

1.3 Виробництво, обробка (пере-) пакування та експорт

Всі заводи з обробки та (пере-) пакування ікри, включно з виробництвом ікри в аквакультурі, а також експортери, повинні мати ліцензію Органу управління CITES для того, щоб їм дозволили обробляти, (пере-) упакувати або експортувати ікру¹⁰. Цей Орган управління має присвоювати кожному підприємству з обробки та (пере-) пакування унікальний реєстраційний код.

Цей реєстраційний код є частиною обов'язкового маркування CITES для ікри. Ліцензовані компанії зобов'язані вести відповідний облік кількості ікри, яку імпортують, експортують, виробляють і зберігають.

Реєстр всіх ліцензованих експортерів, а також підприємств з обробки та перепакуння осетрових та веслоносів ведеться на веб-сайті CITES: www.cites.org

Пряме посилання, наприклад, на Україну:

www.cites.org/eng/common/reg/ce/UA

Для інших країн в кінці цього посилання потрібно вводити двохбуквений код ISO країни (наприклад, DE для Німеччини замість UA).

© WWF AUSTRIA / HANNES GREBER

¹⁰ РЕГЛАМЕНТ КОМІСІЇ (ЄК) № 865/2006, стаття 66 (7), з внесеними змінами РЕГЛАМЕНТОМ КОМІСІЇ (ЄК) № 100/2008, 18

2. ІКРА ТА ІНШІ ПРОДУКТИ ОСЕТРОВИХ НА ПРОДАЖ

2.1 Ікра

Класична чорна ікра - це незапліднена ікра осетрових. Зазвичай її збирають у щойно вбитої самки до того, як ікра дозріє.

Навряд чи можна визначити вид та походження, якщо просто дивитись на ікру, тому що розміри та кольори ікринок змінюються з віком та залежно від виду. Для визначення виду необхідно зробити аналіз ДНК. Цей метод дозволяє встановити, чи є розбіжності між видами, зазначеними на етикетці на ємності та ікрою в ємності, або чи була змішана ікра різних видів осетрових, що суперечить правилам CITES та Нормам ЄС з торгівлі дикими тваринами і рослинами. Для визначення джерела походження ікри застосовують ізотопний аналіз, який дає змогу встановити регіон походження ікри і навіть може допомогти відрізнити ікру з дикої природи від такої, що походить з аквакультури.

2.1.1 Овульована ікра

Деякі осетрові ферми (переважно в Росії, але також і в інших країнах) добувають ікру, що складається з овульовану ікринок, завдяки чому самка залишається живим і може неодноразово давати ікру (хоча цей продукт, за визначенням Codex Alimentarius, не вважається справжньою ікрою). Її добувають шляхом видавлювання зрілих ікринок з самки поступовими рухами, щоб

зібрані ікринки збереглися цілими і не луснули, адже це призводить до втрати якості продукту. Завдяки високоточним мікроскопам можна визначити, чи складається конкретний зразок з овульованої ікри (що зазвичай є індикатором походження продукту з фермерських господарств). До овульованої ікри застосовують ті ж норми СІТЕС, що й до традиційної ікри.

2.1.2 Змішування ікри різних видів

За даними СІТЕС, ікру з різних осетрових видів не можна змішувати в первинній ємності, за винятком

випадків «паюсної ікри» (щільна солена паста, що складається з пошкодженої осетрової ікри).

2.1.3 Замінники та підробка ікри

Ікра інших видів риб (пінагорові, лосось, оселедець тощо) часто продаються як «чорна ікра». Оскільки цей **замінник** походить від видів, не включених до СІТЕС, він не підпадає під дію норм з торгівлі дикими тваринами і рослинами.

Підроблену ікру виготовляють з інших речовин (таких як відходи осетрових, нафта або водорості), що імітують ікру за зовнішнім виглядом та смаком.

Замінники ікри або підроблену ікру часто обманним шляхом продають як осетрову, тим самим вводячи споживачів в оману. Підроблена ікра, як правило, фарбована, це означає, що вона втрачає колір (наприклад, якщо потерти її між пальців).

ДНК досліджено. Результат: штучна ікра. ▲

2.2 Інші осетрові продукти

© WWF ROMANIA / GEORGE CARACAS

2.2.1 М'ясо осетрових

М'ясо осетрових продають свіжим, копченим, замороженим або сушеним; цілими частинами, філейними та ін.

Осетрина – тверда, щільна, схожа на телятину і в сирому вигляді має біло-жовто-рожеве забарвлення. Шкіра без луски – товста і еластична. Коли

риба нарізана, зверху і з боків можна бачити сліди видалених жучок. У осетрини немає кісток, лише хрящі, і дуже мало.

© WWF ROMANIA

© DRAGAN GMIŽIĆ

Виловлені та оброблені осетрові ▲
походять з дикої природи

У екземпляра, добутого у дикій природі, жирові відкладення є у невеликій кількості біля хребта та у верхній частині рибини. Вони розміром з ніготь, а то й менші. У осетрових з аквакультури відкладення розміщені по всьому філе, їх відкладення накопичені

Виловлені та оброблені ▲
осетрові походять з аквакультури

(розміщені) по всій довжині філе, завдовжки як великий палець і удвічі товщі за нього. Тобто, між шкірою і м'ясом маємо товстий шар жиру. У ресторанах м'ясо можуть готувати на грилі, смажити, коптити, з нього можуть варити рибну юшку тощо.

2.2.2 Живі осетрові

Живі екземпляри також продають як для аквакультури (переважно

мальки і запліднена ікра), так і для акваріумістики.

2.2.3 Інші продукти

Інші продукти з осетрових, що продаються, включають в себе шкіру та ручні вироби з неї, клей з

плавальних міхурів («іхтіокол»), опудала або екстракт з ікри для дорогих кремів для обличчя.

Всі продукти, що походять з осетрових, підпадають під дію норм CITES.

2.3 Осетрова ікра в аквакультурі

© WWF ФУМУНІА

Оскільки торгівля ікрою з осетрових, виловлених в диких умовах, не допускається для більшості районів походження¹¹, то більше ніж 95 % ікри у законній міжнародній торгівлі походить з аквакультури. Осетрове господарство є швидко зростаючим сектором світової аквакультури. В 2016 році виробництвом м'яса та ікри осетрових займалися приблизно 2200 осетрових господарств в 48 країнах світу. За оцінками, об'єм ікри, вироблений в усьому світі, сягнув понад 350 тонн. Найбільшими країнами-виробниками, які мають багато розвинутих аквакультурних об'єктів, є Китай, країни-члени ЄС (а саме, Італія, Франція, Німеччина, Іспанія, Болгарія), США, Росія, Ізраїль, Уругвай.¹²

Діючи відповідно до принципів охорони природи, ця галузь може відігравати дуже позитивну роль як для диких осетрових, оскільки вона може задовольнити попит на ікру та м'ясо без виснаження природних запасів, так і для місцевої економіки.

Проте, розвиток аквакультури також може становити ризик для диких осетрових. Було висловлено занепокоєння з приводу «відмивання» грошей, оскільки вільноживучих осетрових та їх ікру можуть видавати за аквакультурних. Згідно із даними кримінальних розслідувань, це відбувається, наприклад, у Німеччині та в США. Розрізнити ікру з дикої природи та аквакультури технічно можливо (особливо шляхом визначення вмісту стабільних ізотопів).

¹¹ Сдина країна, з легальним експортом ікри з дикої природи – це США, де суворі заходи з захисту були достатніми для успішного збереження видів осетрових.

¹² Бронці, П., Гесснер, Дж., Розенталь, Х. (2017): Оновлена інформація 2016 р. про світовий сценарій щодо осетрових та ікри. Тези доповідей 8-го Міжнародного симпозиуму з осетрових, Відень, 10-16 вересня 2017 року.

3. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

3.1 Приклад кодів і маркування CITES

Незважаючи на універсальні вимоги щодо маркування ікри, не завжди легко визначити, чи ємність з ікрою дійсно позначена належним чином. Будь ласка, дайте відповіді на питання, наведені нижче. Правильні відповіді наведено в останній главі буклету. Додаткову інформацію також можна знайти в розділі «Матеріали проекту» на сайті: ua.danube-sturgeons.org

- 1 Чи марковані ємності для ікри відповідно до вимог CITES? Якщо ні, то чому?
- 2 Чи правильний код на етикетці?
- 3 З якого виду осетрових чи веслоносів ця ікра? Вона походить від диких осетрових чи вирощених в штучних умовах?
- 4 Яка країна походження? Де ікра була перепакована?

Example 1

© WWF РУМУНІЯ

Приклад 2

© WWF / SIMONE NIEDERWÜLLER

Приклад 3

© WWF AUSTRIA / HANNES GREBER

Приклад 4

© WWF AUSTRIA / HANNES GREBER

Приклад 5

© WWF / DAVID AYKLER

Приклад 6

© WWF / PUMPHIG

Приклад 7

© WWF AUSTRIA / HANNES GREBER

Приклад 8

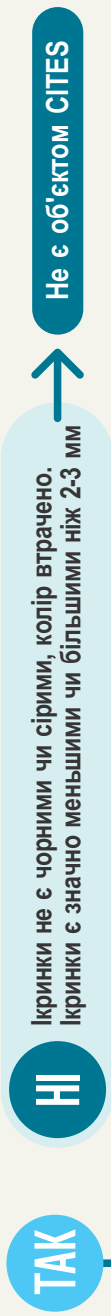

© WWF УКРАЇНА

3.2 КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИ ПЕРЕВЕЗЕННІ ІКРИ

Це справді осетрова ікра?

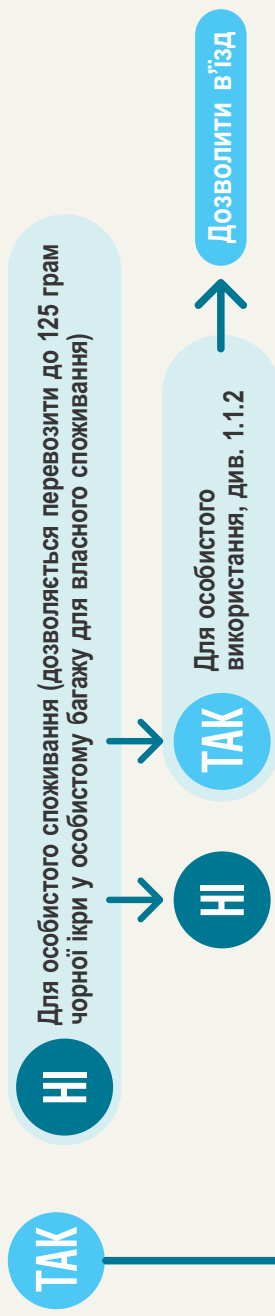
Перевірте наявність маркування на упаковці та візуально перевірте вміст, якщо це можливо.

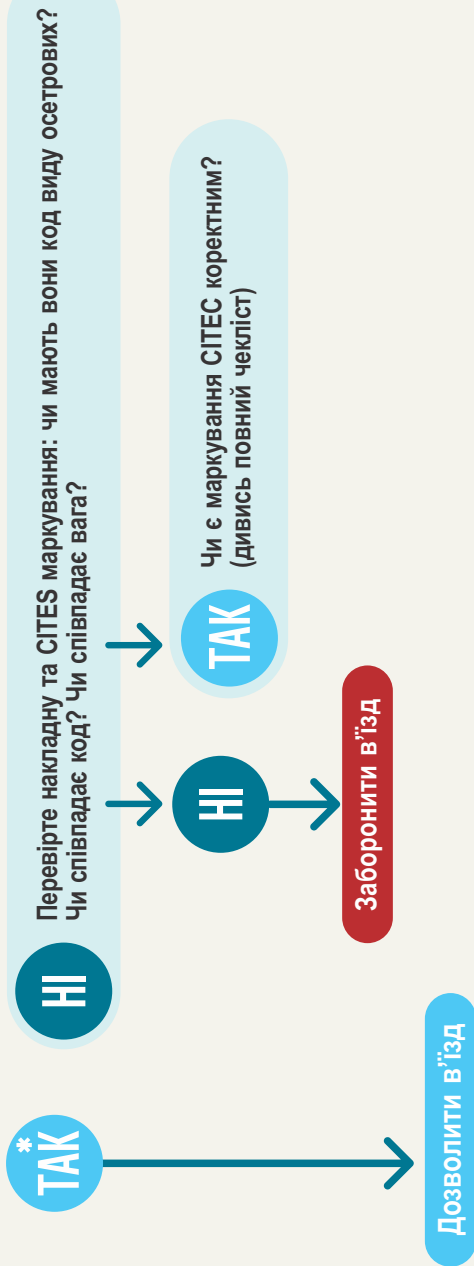
Чи правильним є маркування (див. 1.2)?

Ікра буде розповсюджуватись з комерційними цілями?

Ця ікра походить не з країн ЄС?

* Якщо ікра ввозиться не з країн ЄС: оригінал експортного дозволу + дійсний офіційний дозвіл на експорт. Якщо ікра не з країн ЄС, але вже проходила через митницю - жовта копія дозволу на імпорт

3.3 Відповіді на практичні приклади у розділі 3.1

- 1 Чи марковані наступні ємності для ікри відповідно до вимог CITES? Якщо ні, то чому?
- 2 Чи правильний код на етикетці?
- 3 З якого виду осетрових чи веслоносових ця ікра? Вона походить з диких осетрових або вирощених в штучних умовах?
- 4 Яка країна походження? Де ікра була перепакована?

Приклад 1:

- 1 Так – етикетка з кодом щільно закриває ємність і не може бути знята непошкодженою.
- 2 Так
- 3 Вид: Осетер російський (GUE - *Acipenser gueldenstaedtii*)
Джерело походження: виведений в штучних умовах (C)
- 4 Країна походження: Румунія (RO)
країна перепакування: не перепакована

Приклад 2:

- 1 Ні – етикетка з кодом не запечатує ємність та не надає візуальних доказів можливого відкриття.
- 2 Ні – відсутній ідентифікаційний номер партії
- 3 Вид: Осетер сибірський (BAE - *Acipenser baerii*)
Джерело походження: вирощений в штучних умовах (C)
- 4 Країна походження: Італія (IT)
країна перепакування: Франція (FR)

Приклад 3:

- 1 Так – етикетка з кодом запечатує ємність та не може бути знята чи пошкоджена.
- 2 Так
- 3 Вид: Осетер російський (GUE - *Acipenser gueldenstaedtii*)
Джерело походження: вирощений в штучних умовах (C)
- 4 Країна походження: Китай (CN)
країна перепакування: Німеччина (DE)

Приклад 4:

- 1 Так – етикетка з кодом не може бути знята непошкодженою, вона закріплена на кришці, що герметично закриває ємність і може надати візуальні докази можливого відкриття.
- 2 Так
- 3 Вид: Осетер російський (GUE - *Acipenser gueldenstaedtii*)
Джерело походження: вирощений в штучних умовах (C)
- 4 Країна походження: Уругвай (UY)
країна перепакування: Франція (FR)

Приклад 5:

- 1 **Ні** – етикетка з кодом не запечатує ємність та не надає візуальних доказів можливого відкриття.
- 2 **Так**
- 3 **Вид:** Білуга звичайна (HUS - *Huso huso*)
Джерело походження: виловлена в диких умовах (W)
- 4 **Країна походження:** Болгарія (BG)
країна перепакування: Німеччина (DE)

Приклад 6:

- 1 **Ні** – етикетка з кодом не запечатує ємність та не надає візуальних доказів можливого відкриття.
- 2 **Так** (хоча й погано надрукований)
- 3 **Вид:** Осетер руський (*Acipenser gueldenstaedtii*) – хоча продано як Білугу звичайну.
Джерело походження: вирощений в штучних умовах (C)
- 4 **Країна походження:** Румунія (RO)
країна перепакування: не перепаковано

Приклад 7:

- 1 **Так** – етикетка з кодом не може бути знята непошкодженою, вона закріплена на кришці, що герметично закриває ємність і може надати візуальні докази можливого відкриття.
- 2 **Так**
- 3 **Вид:** Осетер російський (GUE - *Acipenser gueldenstaedtii*)
Джерело походження: вирощений в штучних умовах (C)
- 4 **Країна походження:** Болгарія (BG)
країна перепакування: Швейцарія (CH)

Приклад 8:

- 1 **Так** – пакування запечатано та містить етикетку з кодом; печатку неможливо зняти, не пошкодивши її.
- 2 **Так**
- 3 **Вид:** Стерлядь (RUT - *Acipenser ruthenus*)
Джерело: осетер, вирощений у неволі (C)
- 4 **Країна походження:** Україна (UA)
Країна, що здійснила повторне пакування: без повторного пакування.

3.4 Корисні посилання і контактна інформація

Веб-сайт CITES: www.cites.org

Норми ЄС з торгівлі дикими тваринами і рослинами: www.eu-wildlifetrade.org

Інформаційний портал Види+ : www.speciesplus.net

CITES Trade Database: www.trade.cites.org

Відповідне національне агентство: Державне агентство рибного господарства в Україні: darg.gov.ua

Маркування осетрових риб та чорної ікри

200 мільйонів

Осетрові існують близько 200 мільйонів років

+100

Осетрові можуть жити понад 100 років

1998

Всі види осетрових та веслоносних риб знаходяться під захистом конвенції CITES

2000

З 2000 року запроваджено обов'язкову систему маркування CITES

100%
ПЕРЕРОБЛЕНИЙ
ПАПІР

Working to sustain the natural world for people and wildlife

together possible panda.org